درسنامه پروگنوز ۱۴۰۵

آموزش کامل مباحث آزمون علوم پایه پزشکی
براساس رفرنس ۱۴۰۵

پزشکی
لیسانس به پزشکی

اصول خدمات سلامت

مدیر تالیف
دکتر سحر امیریان
دکتر احمد رضوی

نظارت علمی
دکتر حامد قرآنی
رتبه ۱ کشوری علوم پایه اسفند ۹۷
رتبه ۱ کشوری پیش‌کارورزی شهریور ۱۴۰۰
رزیدنت رادیولوژی دانشگاه تهران

تالیف
دکتر علی ابراهیمی باویلی
رتبه ۱۱ قطب ریفرم آزمون علوم پایه اسفند ۹۷
دکتر امیرحسین پاک‌سرشت

آرتین طب

سرشناسه : ابراهیمی باویلی، علی، ۱۳۷۷-
عنوان و نام پدیدآور : اصول خدمات سلامت ۱۴۰۵: آموزش کامل مباحث آزمون علوم پایه پزشکی براساس رفرنس‌های ۱۴۰۵/ مدیر تالیف سحر امیریان، سیداحمد رضوی؛ نظارت علمی حامد قرآنی؛ تالیف علی ابراهیمی‌باویلی، امیرحسین پاک‌سرشت.
مشخصات نشر : تهران: آرتین‌طب، ۱۴۰۵.
مشخصات ظاهری : ۱۰۸ص.: مصور، جدول، نمودار؛ ۲۲ × ۲۹ س‌م.
فروست : درسنامه علوم‌پایه پزشکی و لیسانس به پزشکی پروگنوز.
شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۲۹۳-۹۳۷-۳
وضعیت فهرست نویسی : فیپا
یادداشت : عنوان دیگر: درسنامه علوم پایه پروگنوز اصول خدمات سلامت ۱۴۰۵.
عنوان دیگر : آموزش کامل مباحث آزمون علوم پایه پزشکی براساس رفرنس‌های ۱۴۰۵.
عنوان دیگر : درسنامه علوم پایه پروگنوز اصول خدمات سلامت ۱۴۰۵.
موضوع : پزشکی -- خدمات -- رئوس مطالب // Medical care -- Outlines, syllabi, etc.
پزشکی -- خدمات -- راهنمای آموزشی// Medical care -- Study and teaching
پزشکی -- خدمات -- آزمون‌ها و تمرین‌ها // Medical care -- Examinations, questions, etc.
پزشکی -- علوم پایه -- آزمون‌ها و تمرین‌ها // Medical sciences -- Examinations, questions, etc.
شناسه افزوده : پاک‌سرشت، امیرحسین، ۱۳۷۹-
شناسه افزوده : امیریان، سحر، ۱۳۷۱-
شناسه افزوده : رضوی، سیداحمد، ۱۳۷۴-
شناسه افزوده : قرآنی، حامد، ۱۳۷۶-
رده بندی کنگره : RA۳۹۳
رده بندی دیویی : ۳۶۲/۱
شماره کتابشناسی ملی : ۱۰۳۳۸۹۵۵
اطلاعات رکورد کتابشناسی : فیپا

آرتین طب

خدمتی دیگر...

درسنامه علوم پایه پزشکی و لیسانس به پزشکی پروگنوزاصول خدمات سلامت ۱۴۰۵

آموزش کامل مباحث آزمون علوم پایه پزشکی براساس رفرنس ۱۴۰۵

مدیر تالیف: سحر امیریان، احمد رضوی

نظارت علمی : حامد قرآنی

تالیف : علی ابراهیمی باویلی، امیرحسین پاک سرشت

صفحه‌آرایی: مهتاب محمدی

نوبت و سال چاپ: اول/ ۱۴۰۴

تیراژ: ۱۰۰ نسخه

چاپ و صحافی: محمد

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۹۳-۹۳۷-۳

بها:

مرکز پخش: انتشارات آرتین طب

تهران، بلوار کشاورز، خیابان ۱۶ آذر، پلاک ۶۸، طبقه سوم

تلفن: ۰۲۱۸۸۹۷۱۴۰۰ فکس: ۰۲۱۸۸۹۹۵۱۴۱

artinteb.ir Artinteb@yahoo.com

فهرست مطالب

فصل ۱: کلیات و تاریخچه خدمات سلامت در ایران و جهان.۱
سؤالات برگزیده فصل ۱ ..... ۴

فصل ۲: مفاهیم سلامت، بیماری و سطوح پیشگیری ٦
سؤالات برگزیده فصل ۲ ..... ۸

فصل ۳: سلامتی به عنوان حق عمومی ۱۱
سؤالات برگزیده فصل ۳ ..... ۱۳

فصل ٤: نظام‌های سلامت در ایران و جهان ۱۵
سؤالات برگزیده فصل ۴ ..... ۱۸

فصل ۵: مراقبت‌های اولیه سلامت ۲۲
سؤالات برگزیده فصل ۵ ..... ۲۵

فصل ٦: عوامل اجتماعی مرتبط با سلامت ۲۸
سؤالات برگزیده فصل ۶ ..... ۳۰

فصل ۷: آموزش و ارتقای سلامت ۳۲
سؤالات برگزیده فصل ۷ ..... ۳۸

فصل ۸: اصول و کلیات ایمنی‌سازی ٤۲
سؤالات برگزیده فصل ۸ ..... ۴۷

فصل ۹: سلامت و ایمنی محیط کار ٤۹
سؤالات برگزیده فصل ۹ ..... ۵۲

فصل ۱۰: اصول مدیریت خدمات سلامت ٥٦
سؤالات برگزیده فصل ۱۰ ..... ۶۰

فصل ۱۱: سازمان‌های بین‌المللی ملی و محلی مرتبط با سلامت ۶۳
سؤالات برگزیده فصل ۱۱ ..... ۶۵

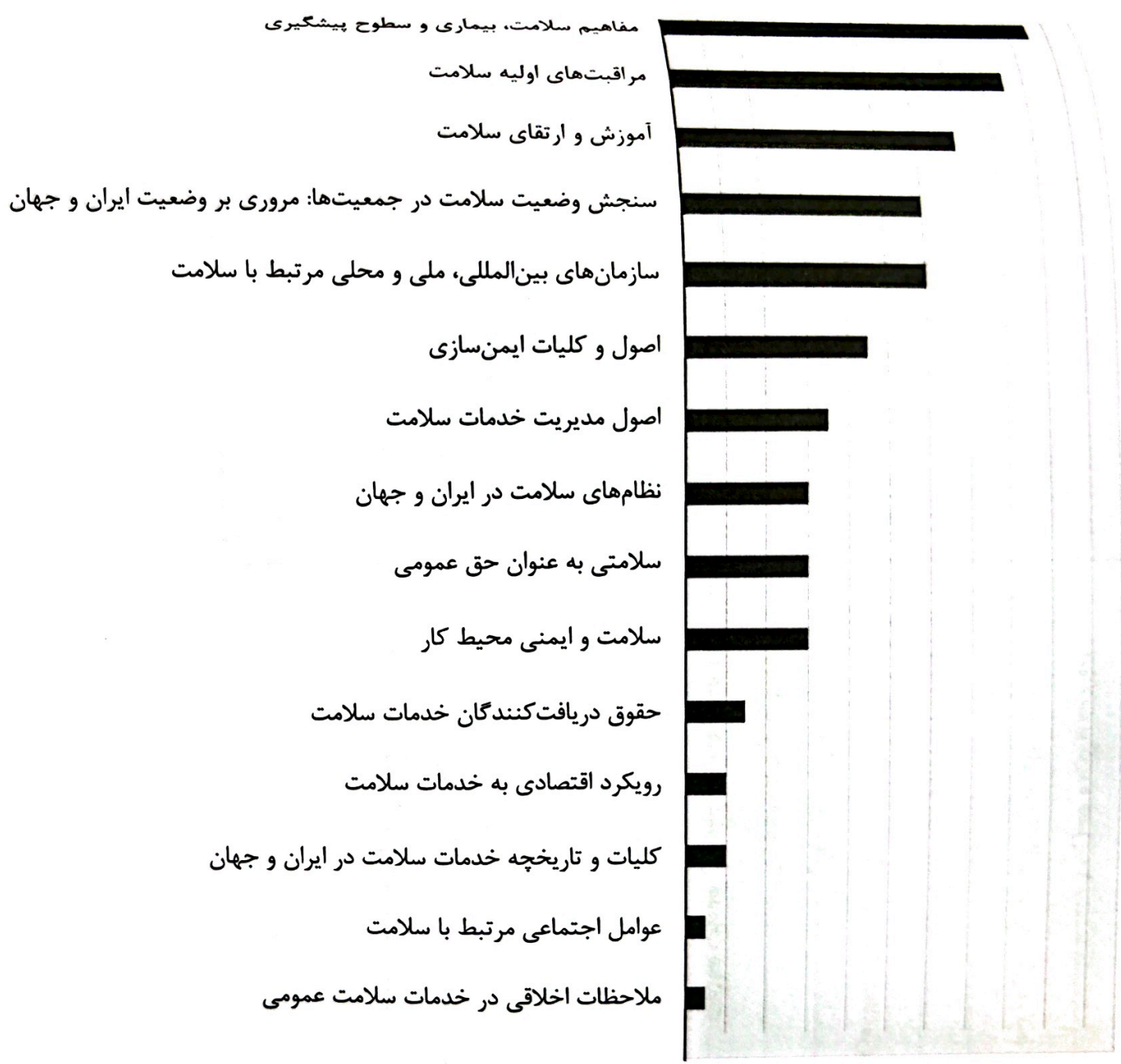
فصل ۱۲: سنجش وضعیت سلامت در جمعیت‌ها: مروری بر وضعیت ایران و جهان ٦۹
سؤالات برگزیده فصل ۱۲ ..... ۷۴

فصل ۱۳: حقوق دریافت‌کنندگان خدمات سلامت ۷۸
سؤالات برگزیده فصل ۱۳ ..... ۸۰

فصل ۱٤: رویکرد اقتصادی به خدمات سلامت ۸۲
سؤالات برگزیده فصل ۱۴ ..... ۸۳

فصل ۱۵: ملاحظات اخلاقی در خدمات سلامت عمومی ۸۵
سؤالات برگزیده فصل ۱۵ ..... ۸۷

مجموعه سؤالات تثبیتی اصول خدمات سلامت ۸۹

مفاهیم سلامت، بیماری و سطوح پیشگیری
مراقبت‌های اولیه سلامت
آموزش و ارتقای سلامت
سنجش وضعیت سلامت در جمعیت‌ها: مروری بر وضعیت ایران و جهان
سازمان‌های بین‌المللی، ملی و محلی مرتبط با سلامت
اصول و کلیات ایمن‌سازی
اصول مدیریت خدمات سلامت
نظام‌های سلامت در ایران و جهان
سلامتی به عنوان حق عمومی
سلامت و ایمنی محیط کار
حقوق دریافت‌کنندگان خدمات سلامت
رویکرد اقتصادی به خدمات سلامت
کلیات و تاریخچه خدمات سلامت در ایران و جهان
عوامل اجتماعی مرتبط با سلامت
ملاحظات اخلاقی در خدمات سلامت عمومی

پروگنوز

فصل ۱: کلیات و تاریخچه خدمات سلامت در ایران و جهان

لازمه توانمندی جوامع ← رفاه انسان در ابعاد { - جسمی، - روانی، - اجتماعی } یعنی سلامت است.

مفهوم سلامتی
- تحت تأثیر میزان آگاهی و طرز تلقی جوامع با شرایط گوناگون { - فرهنگی، - جغرافیایی }
- مفهومی پویا و متغیر با زمان

سه هدف اصلی نظام سلامت
- سالم نگه‌داشتن مردم
- درمان بیماران
- محافظت از خانواده‌ها در مقابل فشار مالی ناشی از خدمات سلامت

تاریخچه خدمات سلامت

- در جهان ← ایجاد نظام‌های سلامت سازمان یافته ← از اواخر قرن ۱۹ و با وقوع انقلاب صنعتی

- در ایران

- تاریخ پزشکی در ایران ← کهن‌ترین تاریخ جهان

- سه دوره

• ایران باستان ← در آیین زرتشتیان بهداشت شخصی، همگانی و محیط از وظایف بزرگ مذهبی بود. سه نوع طبیب در اوستا
  - جراح ← با کارد بهبود می‌بخشد.
  - طبیب ← با گیاهان درمان بخش مداوا می‌کند.
  - کاهن ← با کلام الهی شفا می‌دهد.

• بعد از ورود اسلام
  - تلفیق طب یونانی با ایرانی در این دوره
  - پزشکان مطرح این دوره
    - محمد زکریای رازی: صاحب کتاب الحاوی و طب منصوری
    - علی‌بن اهوازی ارجانی: صاحب کتاب المکی
    - ابوابراهیم اسماعیل جرجانی: صاحب ذخیره خوارزمشاهی
    - ابوعلی سینا: صاحب کتاب قانونی طب

• بعد از قرن ۱۹ام

تغییر رویکردهای خدمات سلامت

* به‌دلیل پیشرفت‌های پزشکی در قرن بیستم، بیماران مدت طولانی‌تری زنده می‌مانند، که خود این باعث تحمیل هزینه‌های بیشتری به جامعه می‌شود. این هزینه‌ها شامل:
  - پول
  - نیروی انسانی
  - تجهیزات

  } است.

- پیشگیری:
  - کاهش هزینه‌ها
  - کاهش رنج و ناتوانی ناشی از بیماری و افزایش طول عمر همراه با سلامتی
  - بعضی بیماری‌ها قابل پیشگیری‌اند ولی درمان ندارند. (مانند ایدز)

*** مفاهیم سلامتی و بیماری**

• سلامتی: در بسیاری از فرهنگ‌ها به معنی «بیمار نبودن» است.

- یک حق بشتری
- یک هدف اجتماعی

} بنابراین ← - برای تأمین نیازهای اساسی انسان‌ها لازم است.
- باید برای همه انسان‌ها در دسترس باشد.

- تعریف سازمان جهانی بهداشت از سلامتی (۱۹۸۴): «سلامتی برخورداری از رفاه کامل جسمانی، روانی و اجتماعی و نه فقط نبود بیماری و ناتوانیست.»
- در چند سال اخیر رفاه در بعد معنوی نیز به این تعریف اضافه شده.

- اختلال در سلامت:
  - حوزه پزشکی ← بیماری
  - حوزه ذهنی ← ناخوشی
  - حوزه کارکردی ← کسالت (مریضی)

• بیماری (disease) ← نقطه مقابل ease ← عدم وجود راحتی): «انحراف از حالت طبیعی جسمی، روانی و اجتماعی که همراه با یکسری علائم و نشانه‌های مشخص ناشی از عامل ایجادکننده است.»
• ناخوشی (illness): فرد **احساس می‌کند** جایی از بدنش بر اثر بیماری درست کار نمی‌کند.
• مریضی (کسالت): اختلال در کاربردهای ذهنی و جسمی فرد که منجر به اختلال در کارکردهای اجتماعی فرد می‌گردد.

نهضت جهانی در سلامت عمومی

- **جنبش بزرگ بهسازی:** مشکلات جدید سلامت، ناشی از انقلاب صنعتی منجر به تدوین «قانون سلامت عمومی» شد ← پیامد آن: پذیرش مسئولیت مستقیم در سلامتی مردم توسط دولت

- تحولات ناشی از این جنبش:
  - وضع مقررات بهسازی محیط
  - ارتقاع سلامت عمومی از طریق ارتقاء سلامت فردی
  - گسترش مباحث سلامت عمومی در محیط‌های دانشگاهی ← پیامد آن

  تعریف سلامت عمومی به عنوان: «علم و هنر، (۱) پیشگیری از بیماری، (۲) طولانی کردن عمر و (۳) ارتقای سلامت و کارایی از طریق تلاش سازمان یافته جامعه.»

مهندسی اجتماعی برای سلامت عموم

- قرن بیستم:
  - کاهش بیماری‌های عفونی
  - افزایش بیماری‌های غیرواگیر و مزمن ← عوامل زمینه‌ساز آن:
    - الگوهای رفتاری (مثل سیگار و الکل)
    - الگوهای تغذیه‌ای
    - الگوی زندگی
- برای کنترل این بیماری‌ها نیاز به بازنگری و جهت‌دهی اهداف اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی است. ← ارتباط بسیار نزدیک با وضعیت اجتماعی، اقتصادی و فراهنگی افراد جامعه
- مهندسی اجتماعی

- **سلامتی برای همه** ← کشورهای سازمان ملل سال ۱۹۸۱ خود را به برنامه «سلامتی برای همه» متعهد نمودند.

*** عدالت در سلامت**

- مفهوم:
  - برابری در **دسترسی** به خدمات سلامت
  - برابری در **برخورداری و مصرف** خدمات سلامت
  - برابری در **فرصت‌های سالم زیستن** ← مصداق واقعی عدالت در سلامت
- تضمین عدالت در برخورداری از خدمات سلامت وابسته به:
  - رعایت برخورداری از خدمات متناسب با نیاز (افراد بیمارتر برخورداری بیشتر)
  - رعایت مشارکت مالی مردم برحسب تمکن و فارغ از میزان مصرف خدمات

تعیین‌کننده‌های اجتماعی سلامت

- ریشه بی‌عدالتی در سلامت:
  - نابرابری در قشر بند اجتماعی
  - بی‌عدالتی سیاسی
  - ← بیرون از محدوده اختیارات نظام سلامت
  - ← اهمیت بالای محیط اجتماعی بر وضعیت سلامت ← تغییر سیاست‌های سلامت عمومی از شکل فردی به شکل نگاه جامعه‌شناسی ← تفاوت سلامت بین افراد از نظر وضعیت سلامتی، براساس وضعیت اجتماعی تفسیر و توجیه شود.
- شامل:
  - اشتغال
  - سبک زندگی
  - حمایت اجتماعی
  - پوشش بیمه
  - سطح سواد
  - وضعیت محیط کار

سؤالات برگزیده کلیات و تاریخچه خدمات سلامت در ایران و جهان

۱- فردی با اظهار ناراحتی و شکایت از علائمی که می‌تواند نشانه ابتلا به سرطان سینه باشد مراجعه می‌کند و در بررسی‌های بیشتر مشخص می‌شود که هیچگونه عارضه‌ای ندارد. در این حالت کدام واژه مناسب است؟ (علوم پایه پزشکی - اسفند ۱۴۰۰)

الف) Disease ب) Illness ج) Ill health د) Discomfort

پاسخ: بیماری (Disease): انحراف از حالت طبیعی جسمی، روانی و اجتماعی که همراه با یکسری علائم و نشانه‌های مشخص ناشی از عامل ایجاد کننده است (گزینه الف). ناخوشی (Illness): فرد احساس می‌کند جایی از بدنش بر اثر بیماری درست کار نمی‌کند (گزینه ب). Ill health: اگر فردی علائمی را اظهار کند و بعد از تجسس بیشتر مثلاً انجام آزمایش بیماری وی به اثبات برسد (گزینه ج). (در رفرنس جدید واژه Ill health نیامده.) مریضی (کسالت): اختلال در کاربردهای ذهنی و جسمی فرد که منجر به اختلال در کارکردهای اجتماعی فرد می‌گردد.

پاسخ: ب)

۲- کلیه عبارات زیر در مورد مفاهیم و تعاریف «سلامت» صحیح است، بجز: (علوم پایه پزشکی - شهریور ۱۴۰۰)

الف) مفهوم سلامتی یک مفهوم مطلق نیست. ب) مفهوم سلامت تحت تأثیر زمان قرار می‌گیرد.

ج) تعریف سلامت از شرایط گوناگون فرهنگی تأثیر نمی‌پذیرد. د) تعریف سلامت از میزان آگاهی افراد تأثیر می‌پذیرد.

پاسخ: ارجاع به صفحه ۱، قسمت مفهوم سلامتی

پاسخ: ج)

۳- کدام‌یک از گزینه های زیر واژه «مریضی (کسالت)» را بهتر توصیف می‌کند؟ (تالیفی)

الف) اختلال در کارکردهای ذهنی و جسمی فرد که منجر به اختلال در کارکردهای اجتماعی فرد می‌گردد.

ب) فرد احساس می‌کند جایی از بدنش بر اثر بیماری درست کار نمی‌کند.

ج) انحراف از حالت طبیعی جسمی، روانی و اجتماعی که همراه یک سری علائم و نشانه‌های مشخص است.

د) عدم برخورداری از رفاه کامل جسمانی، روانی و اجتماعی.

پاسخ: الف)

۴- کدام‌یک از گزینه‌های زیر مصداق واقعی «عدالت در سلامت» است؟ (تالیفی)

الف) برابری در دسترسی به خدمات سلامت ب) برابری در برخورداری و مصرف خدمات سلامت

ج) برابری در فرصت‌های سالم زیستن د) برابری در پرداخت هزینه‌های سلامت

پاسخ: مراجعه به صفحه ۳، قسمت عدالت در سلامت.

پاسخ: ج)

۵- مهندسی اجتماعی به چه معناست؟ (تالیفی)

الف) ایجاد زیرساخت‌های لازم برای رعایت عدالت در ارائه خدمات سلامت

ب) بازنگری و جهت‌دهی اهداف اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی برای کنترل بیماری‌ها

ج) ارائه خدمات با کیفیت و ارتقاء کیفیت خدمات در طول زمان

د) ارتقاء سلامت جامعه با افزایش آگاهی و تغییر نگرش افراد

پاسخ: ارجاع به صفحه ۳، قسمت مهندسی اجتماعی برای سلامت عموم

پاسخ: ب)

۶- کدام‌یک از گزینه‌های زیر جزء سه هدف اصلی نظام سلامت نیست؟ *(تالیفی)*

الف) سالم نگه داشتن مردم
ب) محافظت در برابر فشار مالی ناشی از خدمات سلامت
ج) درمان بیماران
د) کنترل بهسازی محیط زیست

پاسخ: د)

۷- پیامد «قانون سلامت عمومی» کدام گزینه می‌باشد؟ *(تالیفی)*

الف) نوین شدن نظام بهداشت و درمان
ب) پذیرش مسئولیت مستقیم در سلامتی مردم توسط دولت‌ها
ج) ایجاد زیرساخت‌های مراقبت‌های بهداشتی اولیه
د) کاهش قیمت خدامت سلامت برای اقشار ضعیف جامعه

پاسخ: ب)

۸- کدام‌یک از موارد زیر از مفاهیم عدالت در سلامت نیست؟ *(علوم پایه پزشکی – اسفند ۱۴۰۳)*

الف) برابری در دسترسی به خدمات سلامت
ب) برابری در بهره‌مندی از خدمات سلامت
ج) برابری در مصرف خدمات سلامت
د) برابری در برخورداری از تکنولوژی‌های نوین سلامت

پاسخ: مراجعه به صفحه ۳، قسمت عدالت در سلامت.

پاسخ: د)

Health

Services Principles

ISBN: 978-6-22293-937-3

9 786222 939373